

Kabinet Zaštitnika 020/241-642
Savjetnici 020/225-395
Centrala 020/225-395
Fax: 020/241-642
E-mail: ombudsman@t-com.me
www.ombudsman.co.me

Broj: 01-217/17-4

Podgorica, 30.06.2017. godine

KM/KM

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, u skladu sa odredbom člana 41 Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list CG", br. 42/2011 i 32/2014), nakon sprovedenog ispitnog postupka po pritužbi XX iz Tivta, daje sljedeće

MIŠLENJE

I UVOD

Pritužbu je podnio XX na rad uprave "Aerodromi Crne Gore" A.D. u postupku izbora kandidata/kinja po javnom oglasu od 15.03.2017. godine, kojim je oglašena potreba za popunu radnog mjesta *operater/ka za protivdiverzionu kontrolu*. U pritužbi je u bitnom naveo da se uredno prijavio na javni oglas, ali da, zbog svog imena i prezimena, kojim je određena njegova nacionalna i vjerska pripadnost nije primljen, iako je od svih prijavljenih kandidata/kinja imao najbolje stručne i radne reference. Posebno je istakao da nijedan od tri primljena kandidata nije muslimanske nacionalnosti, te da na Aerodromu Tivat, prema njegovim saznanjima, nema zaposlenih pripadnika ove nacionalne i konfesionalne orijentacije.

II ISPITNI POSTUPAK

2.1. Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore je, saglasno odredbama člana 35 Zakona, aktom br. 01-217/17 od 11.04.2017. godine, zatražio izjašnjenje na pritužbene navode od Aerodroma Crne Gore A.D. - Aerodroma Tivat. Zahtjevom za izjašnjenje, između ostalog, zatraženi su statistički podaci o nacionalnoj pripadnosti prijavljenih i primljenih kandidata/kinja po javnom oglasu, odnosno nacionalnoj strukturu ostalih zaposlenih na Aerodromu Tivat, u obimu i u granicama raspoloživih podataka onih koji se o nacionalnoj pripadnosti i izjašnjavanju. U izjašnjenju br. 01-1505 od 20.04.2017. godine, između ostalog, je navedeno:

- Da je sprovođenje javnog oglasa izvršeno od strane Komisije koja je imenovana 20.03.2017. godine, Rješenjem br. 01-1055/1, a ne od strane direktora aerodroma Tivat;
- Da je Komisija vršila ocjenu pristigle dokumentacije svakog kandidata, te utvrđivala da li prijavljeni kandidati ispunjavaju uslove oglasa, što je zapisnički konstatovala;

- Da se u konkretnom slučaju ne može govoriti o diskriminaciji po nacionalnom ili nekom drugom osnovu, a naročito što od kandidata nikada nije traženo da se izjašnjavaju o nacionalnoj pripadnosti;
- Da nacionalna pripadnost podrazumijeva kulturnu, psihološku i društvenu vezu osobe i nacije, da je to stvar ličnog opredjeljenja svakog pojedinca, te da se ista ne dokazuje imenom i prezimenom;
- Da je izbor kandidata vršen na osnovu brižljive i objektivne ocjene ličnih osobina i sposobnosti, koje najpribližnije odgovaraju potrebama radnog mjesta;
- Da je poslodavac imao razlog zbog kojeg nije izvršio prijem podnosioca pritužbe, a to je činjenica da je XX već bio zaposlen na određeno vrijeme u sezoni 2016. godine na aerodromu Tivat, kada je na osnovu inspekcijskog nalaza Agencije za civilno vazduhoplovstvo u toku redovne kontrole ustanovljeno da imenovani ne radi po procedurama, zbog čega je udaljen sa radnog mjesta i upućen na dodatnu obuku i provjeru znanja, što je zapisnički konstatovano;
- Da "Aerodromi Crne Gore" A.D. ne vode evidenciju o nacionalnoj pripadnosti primljenih kandidata, iz razloga što je to kategorija naročito osjetljivih podataka koji se mogu obrađivati na osnovu slobodnog pristanka, a da je prinuđavanje izjašnjavanja o nacionalnoj ili etničkoj pripadnosti krivično djelo.

Uz izjašnjenje je dostavljena sljedeća dokumentacija:

- Rješenje o formiranju Komisije br. 01-1055/1 od 20.03.2017. godine;
- Zapisnik o izvršenom razmatranju dostavljene dokumentacije i izvršenoj selekciji kandidata prijavljenih na oglas za prijem u radni odnos na neodređeno vrijeme na aerodromu Tivat.

Dopunom izjašnjenja, br. 01-1590 od 25.04.2017. godine, dostavljen je dio oglasne dokumentacije primljenih kandidata, i to:

- Diploma o stečenom srednjem obrazovanju YY br. 145-07/11 od 23.08.2011. godine i Radna knjižica serijski broj 3325;
- Diploma o položenom maturskom ispitu ZZ br. 585 od 20.06.2011. godine i Radna knjižica serijski broj 0048619;
- Diploma o položenom stručnom ispitu WW br. 729 od 20.06.2013. godine i Radna knjižica serijski broj 0078097;
- Spisak zaposlenih na Aerodromu Tivat.

2.2. Radi okončanja postupka na bazi tačno i potpuno utvrđenog činjeničnog stanja, a na osnovu pređašnjeg izjašnjenja i dostavljene dokumentacije, Zaštitnik je, aktom br. 01-217/17/2 od 08.05.2017. godine, zatražio dopunu izjašnjenja radi dostavljanja oglasne dokumentacije XX, Zapisnika o izvršenom inspekcijskom pregledu Agencije za civilno vazduhoplovstvo i kompletne oglasne dokumentacije primljenih kandidata. U Izjašnjenju br. 01-2370 od 25.05.2017. godine, u bitnom je navedeno:

- Da je za radno mjesto Operater za protivdiverzionu kontrolu apliciralo deset kandidata navedenih u Zapisniku o preduzetim aktivnostima povodom sprovođenja oglasa za prijem u radni odnos na određeno vrijeme na aerodromu Tivat br. 01-1109/1 od 24.03.2017. godine;
- Da je Komisija, prilikom uvida u dokumentaciju svih prijavljenih kandidata za predmetno radno mjesto, konstatovala da nijedan prijavljeni kandidat nije imao traženi smjer srednje

školske spreme, odnosno završen smjer tehničar imovine, a da su svi prijavljeni kandidati ispunjavali uslov u pogledu stepena stručne spreme;

- Da je Komisija zauzela stav da se ne uzima u obzir smjer, već samo da se cijeni dokumentacija u pogledu stepena stručne spreme, radnog iskustva i posjedovanja PD sertifikata, što bi bilo dovoljno za stručno obavljanje poslova predmetnog radnog mjesta;
- Da je ovakvo postupanje uzrokovano znatno većim obimom saobraćaja kao i interesom kontinuiranog obavljanja posla, što je podrazumijevalo što brže angažovanje zaposlenih na predmetnom radnom mjestu;
- Da je ocijenjeno da pet kandidata zadovoljava pomenute uslove, i to: QQ, XX, YY, ZZ i WW, među kojima je i vršen izbor.

U prilogu dopunskog izjašnjenja dostavljeno je sljedeće:

- Izvještaj o radu Komisije obrazovane Rješenjem o formiranju, br. 01-1055/1 od 20.03.2017. godine;
- Odluka o izboru kandidata br. 01-1088/1 od 22.03.2017. godine;
- Oglasna dokumentacija XX;
- PD Sertifikati za izabrane kandidate: ZZ, WW i YY;
- Dokumentacija Agencije za civilno vazduhoplovstvo, a u vezi sa XX, i to:
- Zapisnik o izvršenom inspekcijskom nadzoru od 07.06.2016. godine;
- Korektivni akcioni plan ACG od 10.06.2016. godine;
- Izvještaj sa praktičnog rada na KD kontroli putnika i lica urađenog po korektivnom planu br. 03-1587/1 od 10.06.2016. godine;
- Izvještaj operatora KDZ prilikom kontrole putničkog i kargo prtljaga kojim se potvrđuje da je dana 07.06.2016. godine od 06:00h do 20:30h u smjeni bio XX.

III UTVRĐENE ČINJENICE

3.1. Na osnovu ispitnog postupka, pritužbe, izjašnjenja, zatražene i dostavljene dokumentacije utvrđene su sljedeće činjenice:

- Da su za potrebe popunjavanja radnog mjesta operater/ka za protivdiverzionu kontrolu, javnim oglasom od 15.03.2017. godine, tražena tri izvršioca, na neodređeno vrijeme, sa sljedećim uslovima za zasnivanje radnog odnosa: tehničar zaštite imovine IV stepen, sa radnim iskustvom od 12 mjeseci i sertifikatom za PD operatera/ku;
- Da je po javnom oglasu prijavljeno deset kandidata, a da je Komisija za ocjenu dostavljenih prijavi, Zapisnikom o izvršenom razmatranju dostavljene dokumentacije i izvršenoj selekciji kandidata prijavljenih na oglas za prijem u radni odnos na neodređeno vrijeme na aerodromu Tivat, konstatovala da pet kandidata ispunjava uslove javnog oglasa i to: QQ, XX, YY, ZZ i WW;
- Da su Odlukom o izboru kandidata, br. 01-1088/1 od 22.03.2017. godine, izabrani YY, ZZ i WW;
- Da je YY završio Srednju stručnu školu XXXXXXXXXXXX i stekao srednje obrazovanje u trajanju u četiri godine - obrazovni profil *tehničar drumskog saobraćaja*, da ima 12 mjeseci radnog iskustva i posjeduje Sertifikat o osposobljenosti za obavljanje poslova KD kontrolora za ručni pregled putnika, osoblja i lica (HS1), ručni pregled ručnog prtljaga i stvari (HS2) i

pregled ručnog prtljaga i stvari na rendgenskom uređaju (CONV1), br. 04/2-59/16-16 od 21.12.2016. godine;

- Da je ZZ završio Srednju mješovitu školu XXXXXXXXXXXX, Smjer *Opšta gimnazija* u trajanju od četiri godine, da ima 12 mjeseci radnog iskustva i posjeduje Sertifikat o osposobljenosti za obavljanje poslova KD kontrolora za ručni pregled putnika, osoblja i lica (HS1), ručni pregled ručnog prtljaga i stvari (HS2) i pregled ručnog prtljaga i stvari na rendgenskom uređaju (CONV1), br. 04/2-59/14-16 od 21.12.2016. godine;

- Da je WW završio Srednju mješovitu školu XXXXXXXXXXXX i stekao srednje obrazovanje u trajanju od četiri godine - obrazovni program *automehatroničar*, da ima 12 mjeseci radnog iskustva i posjeduje Sertifikat o osposobljenosti za obavljanje poslova KD kontrolora za ručni pregled putnika, osoblja i lica (HS1), ručni pregled ručnog prtljaga i stvari (HS2) i pregled ručnog prtljaga i stvari na rendgenskom uređaju (CONV1), br. 04/2-59/15-16 od 21.12.2016. godine;

- Da je XX završio Srednju stručnu školu XXXXXXXXXXXX i stekao srednje stručno obrazovanje u trajanju od četiri godine - obrazovni profil *mašinski tehničar*, da ima 12 mjeseci radnog iskustva, posjeduje Sertifikat o osposobljenosti za obavljanje poslova KD kontrolora za ručni pregled putnika, osoblja i lica (HS1), ručni pregled ručnog prtljaga i stvari (HS2) i pregled ručnog prtljaga i stvari na rendgenskom uređaju (CONV1), br. 04/2-23/6-14 od 16.06.2014. godine kao i Dozvolu za vršenje poslova zaštitara lica i imovine izdatu Rješenjem br. 46/4-850/17-UPI-206/2 od 13.02.2017. godine;

- Da je, na osnovu Zapisnika o izvršenom inspekcijskom pregledu br. 04/2-26/4-16 od 08.06.2016. godine, sačinjen Korektivni akcioni plan za sve pripadnike Službe bezbjednosti (uključujući i XX) za koje je konstatovano da nijesu u potpunosti odradili propisane procedure i radnje, radi organizovanja ponovne teoretske i praktične obuke;

- Da je Izvještajem sa praktičnog rada na KD kontroli putnika i lica urađenog po korektivnom akcionom planu br. 03-1587/1 od 10.06.2016. godine, između ostalih, konstatovano da je XX preskakao pregled prednjeg dijela tijela više puta, a da je, nakon ukazivanja na propuste i ponovnog uvježbavanja, pregled odradio po Proceduri pregleda lica i stvari.

IV RELEVANTNO PRAVO

Ustav Crne Gore („Službeni list CG“, br. 1/2007, 38/2013) određuje:

“Zabranjena je svaka neposredna ili posredna diskriminacija, po bilo kom osnovu.” (član 8)

Protokol br. 12 uz Konvenciju o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda (Rim, 4. novembar 2000.) propisuje:

1. Uživanje svih prava određenih zakonom osiguraće se bez diskriminacije po bilo kom osnovu kao što je pol, rasa, boja kože, jezik, vjera, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, pripadnost nacionalnoj manjini, imovina, rođenje ili drugi status.

2. Niko ne smije biti diskriminisan od strane javnih tijela na bilo kojoj osnovi kako je navedeno u stavu 1. (član 1)

Direktiva Savjeta 2000/78/EC od 27. novembra 2000 - Opšti okvir za ravnopravan tretman u zapošljavanju i profesiji

1. U okviru granica nadležnosti datih Zajednici, ova Direktiva će važiti za sve ljude, kako za javni tako i za privatan sektor, uključujući javna tijela, u odnosu na:

(a) uslove za pristup zapošljavanju, samo-zapošljavanju ili profesiji, uključujući izbor kriterijuma i uslove regrutovanja, bez obzira na vrstu aktivnosti i na svim nivoima profesionalne hijerarhije, uključujući unapređenje;

(b) pristup svima vrstama i svim nivoima profesionalne orijentacije, profesionalne obuke, napredne profesionalne obuke i prekvalifikacije, uključujući praktično radno iskustvo;

(c) zapošljavanje i radni uslovi, uključujući otkaze i platu;

(d) članstvo i rad u organizaciji radnika ili poslodavaca ili drugoj organizaciji čiji se članovi bave određenom profesijom, uključujući beneficije koje im obezbeđuju takve organizacije.

Direktiva Savjeta 2000/43/EZ od 29. juna 2000. za sprovođenje načela jednakog tretmana između lica, nezavisno od rasnog ili etničkog porijekla.

1. U svrhe ove Direktive, načelo ravnopravnosti označava nepostojanje direktne ili indirektno diskriminacije na temelju rasnog ili etničkog porijekla.

2. U svrhe stava 1: (a) direktna diskriminacija postoji ako se prema nekoj osobi zbog njenog rasnog ili etničkog porijekla postupalo, ako se postupalo ili bi se postupalo nepovoljnije nego prema nekoj drugoj u sličnoj situaciji.... (član 2 stav 1 i stav 2 (a))

Zakon o zabrani diskriminacije („Službeni list CG“, br.46/2010, 18/2014) propisuje:

“Diskriminacija je svako neopravdano, pravno ili faktičko, neposredno ili posredno pravljenje razlike ili nejednako postupanje, odnosno propuštanje postupanja prema jednom licu, odnosno grupi lica u odnosu na druga lica, kao i isključivanje, ograničavanje ili davanje prvenstva nekom licu u odnosu na druga lica, koje se zasniva na rasi, boji kože, nacionalnoj pripadnosti, društvenom ili etničkom porijeklu, vezi sa nekim manjinskim narodom ili manjinskom nacionalnom zajednicom, jeziku, vjeri ili uvjerenju, političkom ili drugom mišljenju, polu, rodnom identitetu, seksualnoj orijentaciji, zdravstvenom stanju, invaliditetu, starosnoj dobi, imovnom stanju, bračnom ili porodičnom stanju, pripadnosti grupi ili pretpostavci o pripadnosti grupi, političkoj partiji ili drugoj organizaciji, kao i drugim ličnim svojstvima.”(član 2 stav 2)

Zakon o radu (“Službeni list CG”, br. 49/2008, 26/2009, 59/2011, 66/2012)

Zabranjena je neposredna i posredna diskriminacija lica koja traže zaposlenje, kao i zaposlenih, s obzirom na pol, rođenje, jezik, rasu, vjeru, boju kože, starost, trudnoću, zdravstveno stanje, odnosno invalidnost, nacionalnost, bračni status, porodične obaveze, seksualno opredjeljenje, političko ili drugo uvjerenje, socijalno porijeklo, imovno stanje, članstvo u političkim i sindikalnim organizacijama ili neko drugo lično svojstvo. (član 5)

U slučajevima diskriminacije, u smislu odredaba člana 5 ovog zakona, lice koje traži zaposlenje, kao i zaposleni, može pokrenuti postupak pred nadležnim sudom, u skladu sa zakonom. (član 10)

Lice koje namjerava da zaključi ugovor o radu dužno je da poslodavcu dostavi dokaze o ispunjenosti uslova za rad na poslovima za koje zasniva radni odnos utvrđenih aktom o sistematizaciji. (član 18 stav 1))

Zakon o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list CG", br. 42/2011 i 32/2014) propisuje:

“Zaštitnik/ca je institucionalni mehanizam za zaštitu od diskriminacije.

Zaštitnik/ca, uz saglasnost diskriminisanog lica, postupa i preduzima mjere za zaštitu od diskriminacije, u skladu sa ovim zakonom i posebnim zakonom kojim je uređena zabrana diskriminacije.”(član 27)

V ZAKLJUČNA OCJENA

Zaštitnik je, po ocjeni da predmetna pritužba zadovoljava procesne pretpostavke za otpočinjanje postupka, ispitivanje usmerio na osnovni zahtjev podnosioca, kojim je tražio utvrđivanje diskriminatornog tretmana po osnovu muslimanske nacionalne pripadnosti u postupku izbora kandidata za radno mjesto *operater/ka za protivdiverzionu kontrolu Aerodroma Tivat*.

Podnosilac je za odlučne indikatore nejednakog tretmana naveo da se za predmetno radno mjesto prijavilo deset kandidata, a da su primljena tri izvršioca od kojih nijedan nije muslimanske nacionalne pripadnosti. Takođe je za ključnu činjenicu iznio i to da od primljenih kandidata ima najbolje radne i stručne kompetencije, da zadovoljava sve uslove oglasa, te da dodatno posjeduje i dozvolu za vršenje poslova zaštitara lica i imovine, koja ga posebno preporučuje za obavljanje poslova predmetnog radnog mjesta.

Uvažavajući praksu međunarodnih sudskih i kvazisudskih tijela u postupcima koji se tiču diskriminacije, Zaštitnik je teret dokazivanja da diskriminacije nije bilo prebacio na upravu „Aerodromi Crne Gore“. Ovo, cijeneći da je podnosilac prima facie dokazom uspio da učini vjerovatnim da je u konkretnom slučaju došlo do nejednakog tretmana koji ga je stavio u nepovoljniji položaj zbog njegove lične karakteristike kakva je nacionalna pripadnost.¹ Uz primjenu ovog pravila podnosilac je imao razumnu mogućnost da ravnopravno učestvuje u postupku na način koji ga nije stavio u bitno nepovoljniji položaj u odnosu na protivnu stranu koja je raspolagala razlozima na kojima je zasnivala odluka o izboru kandidata.²

Izjašnjavajući se na pritužbu, uprava „Aerodromi Crne Gore“ predočila je postupak izbora prijavljenih kandidata, kojem je prethodio postupak ocjene dostavljenih prijavi od strane Komisije formirane u svrhe razmatranja dostavljene dokumentacije i vršenja selekcije prijavljenih kandidata koji zadovoljavaju uslove tražene oglasom.

Pregledom Zapisnika, sačinjenog po ocjeni oglasne dokumentacije, Zaštitnik nalazi da je ova Komisija konstatovala da od deset prijavljenih kandidata pet ispunjava uslove oglasa, kojima je zahtijevano da kandidati imaju IV stepen SSS - tehničar zaštite imovine, radno iskustvo od

¹ Evropski sud za ljudska prava, predmet *Opuz v. Turkey* (br. 33401/02 od 9. 6. 2009.) ili slučaj *Bhinder Singh v. Canada* (br. 208/1986) pred Komitetom Ujedinjenih nacija za ljudska prava.

² European Court of Human Rights (ECtHR), *Bulut v. Austria*, 22. 2. 1996, para. 47, Reports of Judgments and Decisions 1996-II.

12 mjeseci i sertifikat za PD operatera/ku. Među kandidatima za koje je Komisija ocijenila da ispunjavaju uslove našli su se: QQ, XX, YY, ZZ i WW. Po okončanim aktivnostima provjere ispunjenosti uslova, Komisija je spisak kandidata i prateću dokumentaciju dostavila izvršnom direktoru "Aerodromi Crne Gore" radi izbora tri kandidata. Po prijemu spiska kandidata koji zadovoljavaju uslove oglašenog radnog mjesta, direktor "Aerodromi Crne Gore" je izabrao sljedeće kandidate: YY, ZZ i WW, cijeneći njihove stručne kompetencije i smatrajući da imenovani mogu najbolje odgovoriti zahtjevima poslova i zadataka čije obavljanje pretpostavlja radno mjesto operater/ka za protivdiverzionu kontrolu.

Uvidom u dokumentaciju kandidata za koje je Komisija utvrdila da ispunjavaju oglasom tražene uslove, Zaštitnik je zapazio da primljeni kandidati nemaju zahtijevanu vrstu srednje stručne spreme, ovo iz razloga što je oglasom tražen *tehničar zaštite imovine*, a primljeni kandidat YY je *tehničar drumskog saobraćaja*, ZZ je završio smjer *Opšta gimnazija*, a WW je *automehatroničar*. No, i QQ, odnosno XX, koji su se takođe, po ocjeni Komisije, našli na listi kandidata koji ispunjavaju uslove, nemaju oglasom traženu vrstu srednjeg stručnog obrazovanja, već je QQ turistički tehničar, a XX mašinski tehničar.

Dopunskim izjašnjenjem "Aerodromi Crne Gore" razloge za ovakvo postupanje prilikom selekcije kandidata pravdaju podatkom da je Komisija, Izvještajem o radu, konstatovala, da nijedan od prijavljenih kandidata nije imao traženi smjer srednje školske spreme, odnosno završen smjer tehničar imovine. Takođe, dopunskim izjašnjenjem se konstatuje da je Komisija kod ovakvog stanja stvari zauzela stav da se kod kandidata ne razmatra smjer, već da se cijeni dokumentacija u vezi sa stepenom stručne spreme, radnim iskustvom i posjedovanjem PD sertifikata, što bi bilo dovoljno za zadovoljenje uslova za obavljanje predmetnog posla. Opravdanje za ovakvo vođenje kadrovske politike "Aerodromi Crne Gore" nalaze u povećanom obimu vazdušnog saobraćaja, odnosno potrebi za kontinuiranim obavljanjem posla i zadovoljenjem proseca rada koji je bio uslovljen, u tom trenutku, već povećanim obimom posla uoči sezone. Komisija za ocjenu dostavljenih prijava u sastavu četiri člana i direktora Aerodroma Tivat, kao predsjednikom Komisije, cijenila je potrebu za neodložnom popunom upražnjenog radnog mjesta sa tri izvršioca i razložno pretpostavila da prijavljeni kandidati, koji imaju srednji stepen spreme, nezavisno od vrste stručnog obrazovanja, odnosno posjeduju sertifikat o osposobljenosti za obavljanje poslova PD operatera i najmanje godinu radnog iskustva, mogu uspješno odgovoriti poslovima iz opisa predmetnog radnog mjesta. Svaki od kandidata koji su se našli na listi za izbor bili su već radno angažovani na Aerodromima Crne Gore, na određeno radno vrijeme, uključujući i XX, što je registrovano u radnim knjižicama kandidata. Ova činjenica upućuje da je poslodavac imao već stečen stav o radnim sposobnostima primljenih kandidata, odnosno mjerljive indikatore na kojima je zasnivao odluku, na koji način je potvrdio da je počinjena razlika u izboru kandidata objektivno opravdana i proporcionalna mjera. Važno je primijetiti da nijedan od tri primljena kandidata za vrijeme rada na Aerodromima Crne Gore nije upućivan na dodatnu obuku i praksu zbog kršenja procedure pregleda lica i stvari, odnosno Agencija za civilno vazduhoplovstvo nije konstatovala nepravilnosti u njihovom radu.

Dokazujući da neizborom XX nije povrijeđeno načelo jednakosti u zapošljavanju, uprava "Aerodromi Crne Gore" istakla je osnovnu činjenicu da je imenovani već bio zaposlen na određeno vrijeme u sezoni 2016. godine na aerodromu Tivat, kada je na osnovu inspekcijskog nalaza Agencije za civilno vazduhoplovstvo ustanovljeno da ne obavlja ručni

pregled po proceduri pregleda lica i stvari, zbog čega je upućen na dodatnu obuku i provjeru znanja.

Shodno pravilima postupka za zaštitu od diskriminacije, navodni diskriminator može oboriti pretpostavku o postojanju diskriminacije dokazivanjem da se podnositelj ne nalazi u istoj ili sličnoj situaciji kao predloženi komparator, *ili da je nepovoljan tretman rezultat nekih drugih objektivnih okolnosti koje nijesu zasnovane na ličnoj karakteristikama podnosioca*. Da bi se protivna strana oslobodila odgovornosti za povredu načela jednakosti, mora dokazati da je sporno postupanje zasnovano na objektivnim, razumnim i nepristrasnim razlozima, na koji način dokazuje postojanje legitimnog cilja.³ U konkretnom slučaju, uprava „Aerodromi Crne Gore“ razloge zbog kojih nije izvršen izbor XX isključivo zasniva na njegovoj prethodnoj radnoj neodgovornosti, odnosno nedovoljnoj posvećenosti u obavljanju kontrole putnika i prtljaga, što je potvrđeno nalazom Agencije za civilno vazduhoplovstvo. Zaštitnik kod ovakvog činjeničnog stanja, ne može osporiti diskreciono pravo poslodavca da u skladu sa potrebama procesa rada, nivoom stručne osposobljenosti kandidata, njihovim radnim kompetencijama i iskustvom bira one kandidate za koje po objektivnoj procjeni vjeruje da mogu najbolje odgovoriti zahtjevima upražnjenog radnog mjesta.

Zaštitnik podsjeća da se na postupak zasnivanja radnog odnosa na „Aerodromu Crne Gore“ A.D. primjenjuje Zakon o radu, a ne Zakon o državnim službenicima i namještenicima, pa ovaj poslodavac nije u obavezi da vodi evidenciju o nacionalnoj strukturi zaposlenih, niti da istu dostavlja organu nadležnom za upravljanje kadrovima, što je obaveza starješina državnih organa. Nesporna je činjenica da poslodavac nije mogao raspolagati podatkom o nacionalnoj strukturi prijavljenih kandidata, jer istima prilikom dostavljanja oglasne dokumentacije nije ponuđena mogućnost da se, ukoliko za tim izraze potrebu, izjasne o svojoj nacionalnoj i vjerskoj pripadnosti. Međutim, dostavljena je lista zaposlenih na Aerodromu Tivat, na osnovu koje se, prostim uvidom u imena i prezimena, zaključuje da nijesu osnovani navodi XX da na Aerodromu Tivat nema zaposlenih muslimanske i/ili bošnjačke nacionalne i/ili konfesionalne pripadnosti. Naravno, imena i prezimena nijesu jedina i odlučujuća determinanta nacionalnog i vjerskog identiteta, ali se prostim uvidom u listu zaposlenih nametnuo indikativan podatak na osnovu kojeg se mogu izvoditi opšta zapažanja o nacionalnoj strukturi zaposlenih, koja osporavaju tvrdnju da ovaj kolektiv isključuje pripadnike muslimanske nacionalnosti i/ili konfesionalne pripadnosti.

U svjetlu pravila o prebacivanju tereta dokazivanja, protivna strana nije u obavezi da dokazuje negativnu činjenicu, odnosno nepostojanje uzročno-posljedične veze između nejednakog tretmana i ličnog svojstva, već je dužna da uvjeri da je njeno postupanje zasnovano na drugim objektivnim razlozima, a ne na ličnim karakteristikama žalioaca. Polazeći od ovog standarda utemeljenog jurisprudencijom međunarodnih sudova, Zaštitnik je mišljenja da je uprava „Aerodromi Crne Gore“ uspjela da ponuđenim činjenicama i dokazima opovrgne sumnju o diskriminatornom postupanju prema XX. Ovo tim prije što je XX već zasnivao radni odnos kod ovog poslodavca, kada je obavljao poslove predmetnog radnog mjesta na određeno vrijeme u sezoni 2016. godine. Pređašnji rad kod istog poslodavca i utvrđeni propusti tokom obavljanja poslova PD operatera predstavljaju odlučne činjenice zbog kojih se pretpostavka o neopravdano nejednakom tretmanu ne može

³ Evropski sud pravde, predmet Colin Wolf v. Stadt Frankfurt am Main, slučaj C-229/08 od 12. 01. 2010. godine

potvrditi. U skladu sa tim, Zaštitnik smatra neosnovanim tvrdnje o diskriminatornom postupanju po osnovu nacionalne pripadnosti, jer ova lična karakteristika XX nije predstavljala „smetnju“ ni prilikom njegovog prvog zaposlenja na aerodromu Tivat.

Iz tih razloga Zaštitnik nije mogao utvrditi diskriminatorno postupanje na štetu podnosioca pritužbe.

ZAMJENIK ZAŠTITNIKA
LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA CRNE GORE
mr Siniša Bjeković